

Излази два пута у
— мјесецу —

Цијена за Аустро-Угарску: на годину К 2-40 на по године. К 1-20 на четрт год. К — 60 За друге земље: на годину 4 круне. Поједини бројеви 10 пот.

СРПСКО КОЛО

НАРОДНИ ЛИСТ

Огласи рачунају се по цјеновнику. Ако се више од три пута увршћују, рачунају се јефтине.

Уредништво се налази у Николићевој улици бр. 8. Писма се шаљу на уредништво „Српског Кола народног листа“. Рукописи се не враћају.

Издаје: Друштво „Српско Коло“ (д.-д.)

Уређује: Уредништво „Н. Србобрана“

Седми Конгрес Српских Земљорадничких Задруга, одржан 12. маја 1904. године у Топуском, изрекао је еднодушно ово:

СРБИНЕ, НЕ ИСПУШТАЈ ЗЕМЉЕ ИЗ ШАКА, јер је свака грудa, свака бразда, сваки педаљ ерпекe земље, свака изгубљена кућица, свако напуштено кућиште ерпекo, што Срби лакомиелено из шака испуштају и странцима продају — неизмерни народни губитак, сигурна и неизбежна народна пропаст, највеће ерпекo народно издајство. (Тако и само тако изгубили смо ми Срби многа српска села, српске општине, па и читаве српске крајеве, где се сада други шире и размеђу, а још за коју годину нити ће се знати нити спомињати, да је тамо Срба икад и било).

Нашим читаоцима.

Има још доста наших читалаца и претплатника, који су заборавили на своју дужност, па нијесу обновили претплате. Ми их на то сад пошљедњи пут опомињемо, јер у будуће не ће добити нико листа, док не обнови претплате, која је и онако малена, да већ не може бити мања. То чинимо још и стога, што нам сад излазе штампане адресе, па да не морамо штампати наново и имена онијех, који нијесу обновили претплате и тиме да не правимо себи трошка. Ми се међутијем надамо, да до тога не ће доћи, јер ће наши претплатници и сами увидјети, да ми с правом своје тражимо, па ће и своју дужност учинити, а уједно тиме помоћи, да овај народни лист буде могао још боље и лакше поучавати у свему своје претплатнике и читаоце.

Уредништво и управа „Српског Кола“.

Глас из Срема.

Како сте се смели огрешити о српску свест у Срему? У броју 3. „Српског Кола“ велите: „Срем је био на гласу са свога Србовања некада“ — а ја велим: „и сада је“. Шта су ваши сиромашни Личани и Бановци? Ништа према

Сремцима. Дођи ти у коју год хоћеш крчму, то ти је свака пуна не само свецем и недељом него и радним даном и то само Срба, јер Шваба долази у крчму само кад има што да купи, ту се са Србином најлакше погађа. Какву му тамо помињете ћирилицу, мари ти он за то, он и сам већином пише латиницом.

Да је тако, набројаћу само неке примере.

Ево вам нашега *Сурчина*. Хоћемо да градимо Српски Дом. Имамо две српске земљорадничке задруге. Имамо српско певачко друштво. Ту су нам поп Јефта и учитељ Богољуб народне вође, али за чудо у општини се уредује латиницом зато, јер је глава општине т. ј. бележник Словак.¹⁾

Кушиново. Седиште деспота српских. Уредује се и у школи и школском одбору и општини и свуда само латиницом. Бележник Словак заклето непријатељ српске зем. задруге. Учитељ Лаза П., Бог да му прости, начинио читаво страшило од задруге, одвраћајући народ од ње, подигао се је са Др. Абјанићем против имена и слова Српскога.

На црквеној слави у Купинову код цркве мајке Ангелине деспотице српске, свирају и певају шабачки Цигани Др-у Абјанићу песме, које изазивљу Србе. Срби Сремци то мирним оком гледају и ухом слушају. Др. Абјанић изјављује ту на српској слави: „Ја овде не поштујем за Србина никога ко нема пасош из прека (преко Саве из Србије) а ово шта овде има грчко-источњака, то су Хрвати, Власи или Раци, овде Срба нема“ — и т. д. То исповеда у српском друштву, пред два српска свештеника, па нико ни речи, само му је једна попадија очитала горопадну молитву. (Што ми-

¹⁾ Ми знамо, да је општинско заступство закључило да се уведе уредовање ћирилицом. То је већ било објављено у „Новом Србобрану“. Можда је кривица код виших власти, што се још није почело уредовати. (Прим. Уредништва).

слите да је ово рекао ономе сувом поп Младену што је расправљао на конгресу?)

Купиново је мајдан од ракије. Ту је летос превезено на милијун центи шљиве за ракију из Србије. Ту се попије више ракије годишње него у свој вашој Лици и Банији. Ту се множе чивутски дућани као печурке после кише. Ту су сви већници Срби осим једног Хрвата (Хермана??). Па скинуше српски наслов са варошке куће (код нас тако зову општину), те метнуше наслов латиницом.

У *Обрежи*, начелник Србин, бележник Шваба, већина већа Срби, па све уредују латиницом.

У *Ашањи* чудо над чудима. Већ ми пуче глава од велике хвале тамошњег попа и учитеља, како се ти слажу, како ти раде за народ. Поп да му нема пара у митрополији, узор у свему, њега поштује сав равни Срем са његове особите смирености и доброте. Па и јест честит и добар. Учитељ пише књиге „како да се помогне ратару“, већ се по свим нашим селима о њему говори, као о народном човеку, који је рад да помаже свакоме, али бих рекао и бих се заклео, да и он уредује латиницом у својој школи и школском одбору. Тако добар поп и учитељ, сви већници Срби, па на велику њихову срамоту изабраше Швабу калвина за бележника. На две српске школе мађарска круна а натпис латиницом. На месном суду овако: „Mjestni sud, Местни суд, Ortsgericht“, још само нема мађарски. Кад ми овдуд из Јабане пролазимо кроз Ашању у шуму, увек мислимо од школа да су трафике, па су већ неки од нас, који не знаду читати ишли тамо, да купе дувана, цигара и машина. Да је то прави учитељ и прави Србин, требао би оно чудовиште збацити са школа. Дочуо сам од мога једног Ашањца на пијаци, кад сам га питао зашто су прибили оне трафичке табле на школе, да су они имали општински печат српски, који је направљен кад је општина основана и никоме није био противзаконит нити му је ко замерео ни код владе, ни код жупаније, ни код котара, а сад пријави наш Шваба бележник, да је противзаконит, те без питања већа, даде на рачун општине направити два нова печатњака, пола хрватски, пола српски. Видите свесност у тој општини! Срби ћуте, трпе, не смију се ни живи показати.

У опће у граници а напосе у котару земунском скоро у свим општинама и школама уредују латиницом, на свим општинама и школама су наслови крупни латиницом, а под њиме ситнији ћирилицом. Изузетке чине две школе у Ашањи које имаду још уз хрватски натпис и мађарску круну.

Што је Срема

Карловчића нема.

Ту ти нема Шваба ни Словака ни за лек. Ту ти је макар споља видљив знак пробуђене свести. Види се лепим, крупним, великим, српским словима написано: „Српска народна основна школа“. Али ми се чини да и у школи, школском одбору и општини уредују латиницом.

Шимановци велико српско место. Биралиште народнога посланика, много интелигенције српске, српски прота са црвеним појасом, Србин начелник, бележник, учитељ, учитељица, поштар, доктор, трговци, сви већници и скоро сви ратари, па свуд фирме латиницом и уредовање тако исто. — То је још већа срамота него тамо где су чиновници иноверци. О мањим местима да и не говоримо.

Жалосно је да се у некадашњој војводини српској уредује латиницом, жалосније је да се мисли туђински, а најжалосније, да се ради нерпски. Наш се је српски народ почео кретати и селити у Бугарску, па продаје крадом Швабама и Словацима, Мађарима и Чивутима јефтине, него што би му Срби платили. Још пишу Швабама у Банат, да дођу овде у Срем ако хоће јефтино посед да купе.

О овоме ћу Вам се јавити после, а сад Вам шаље поздрав Ваш *Србин Сремац.*

Српска повјест.

5.

Краљ Стеван Радослав.

Стеван Првовјенчани имао је четири сина: Радослава, Владислава, Уроша и Предислава. Прва тројица били су српски краљеви све један иза другог, а најмлађи оде у калуђере, узме име Сава, постане српски архиепископ под именом Сава други, јер је св. Сава био први српски архиепископ.

Радослав баш није био најбољи владар. Србија за његова доба није ништа напредовала. Зато се он уклони с владе.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

Стеван Владислав.

Послије Радослава постане краљ Владислав. Ни он није био добар владар. Великаши, племићи радили су за његове владе, што су хтјели. Србија ни за њега није напредовала. Послије њега дође на владу брат му, Стеван Урош, трећи син Стевана Првовјенчаног.

Стеван Урош.

(Краљевао од год. 1243—1276.)

Прво му је било, да је сабио рогове великашима, који су се превећ били осилили. Србија је за његове владе дошла до великог угледа и моћи. Он је отео неке земље од царства грчког, потукао је Бугаре, кад су били ударили на њега, освојио је земљу Хум, коју су Мађари још за Стевана Првовјенчаног отели од Срба. Био је човјек mudar и јунак. Бринуо се јако за своју државу, дао јој законе. Носио се просто, у кожуху је дочекивао посланике других царева и краљева. Штовао је народне обичаје. Зато га је народ и волио. Дизао је манастире, дијелио милостињу силну. Први је почео копати у Србији руду и ковати сребрни новац. До њега Срби нису имали свог сребрног новца.

Кад је већ остарио, побуни се против њега син Драгутин, добије помоћ од свог таста, краља мађарског и потуче војску очеву на пољу Гацком, и себе закраљи. Отац оде у манастир Сопоћане, своју задужбину те се покаљуђери. Тако је несретно свршио честити и ваљани српски краљ Стеван Урош Велики.

Краљ Стеван Драгутин.

(Краљевао од 1276. до 1282. године).

Драгутин се није дуго наужио силе и краљевања, коју је отео од свог оца Уроша. Гризло га је нешто увијек у души, што је дигао руку на рођеног оца. Уз то се зарати са Грцима, али је био слабе среће. Трудио се да буде добар народу, сам је ишао гледати, како народ живи, али му је било бадава. Нико му није опростити могао, што је оца отјерао са пријестолоа. Уз то једном падне с коња и сломи ногу. Мислио је да је то казна божја. То и народно незадовољство нагнаше га да се захвали на влади и преда је свом брату, јуначком и мудрому Милутину. Драгутин себи задржи Сријем, Мачву и један дио Босне. С тим је земљама управљао Драгутин до смрти своје, преко тридесет година. Пријестолни град му је био Дабрац на Сави. Звали су га „сријемски краљ“.

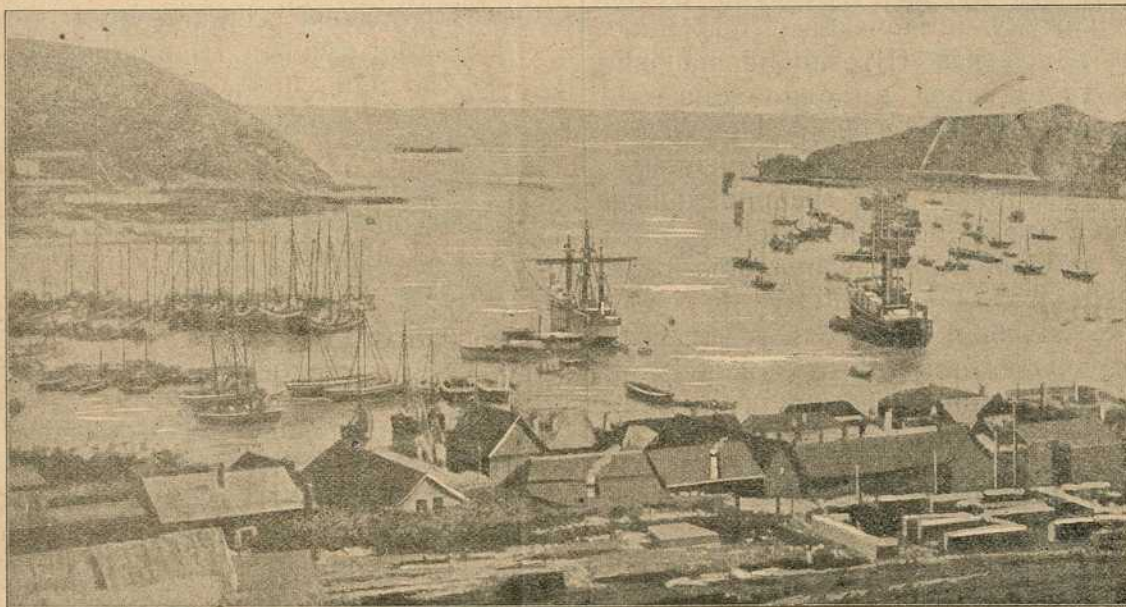
Краљевић Марко и троглав Арапин.

Ко о чему, жедан о напојци
Ко о чему, млаћан о дјевојци,
Рувелија о своме занату,
Кавгација увјек о инату,

Баба Јека о младоме петку, 5
Дервиш дека о ћабину светку, —
А ја, сл'јепец, шта ћу о чему ћу?
Ја не могу о сунашцу јарку, —
Чујте опет о Краљевић' Марку!
Отиште се у незнакуд Марко 10
На Шарину коњу разумноме,
Тек да прође па да кући дође.
Ако нађе шенлук и весеље,
Добре брате и кићене свате,
Да посједи, с њима пробесједи, 15
У пехаре да спушта динаре
Златна кова, Божја благослова;
Ако нађе гладне и голотне,
Да им пружа што је којем требе:
Голом рува а гладноме крува; 20
Ако нађе порушене цркве,
Да истресе из егбета благо,
Да олакша себи и свом Шарцу —
Својој души а Шариној снази;
Ако нађе цвиље и насиље, 25
Цвиље танко, а насиље јако,
Да извуче мача из корица,
Па што Бог да и срећа јуначка.
Не зна Марко куд ће и на што ће,
Сви му пути прави и поћудни, 30
Шарац ходи куда њему годи,
Марко неће да га с воље скреће.
Мудар Шаре прелази ћенаре,
Брдом ситно а долином хитно,
Гором криво а пољаном живо, 35
Да што прије стаса у Подбиље.
Сусрете их Подбиљка дјевојка
А раскоса, па и распојаса,
Сузе рони са пута се клони.
Нису миле сузе дјевојачке 40
Ни Шарину баш кано ни Марку,
Шарац стаде а Марко је пита:
„Који јади, љепото дјевојко,
Има ли им л'јека и помоћи?
Ја сам тушта убрисао суза, 45
Шат обришем и са твога лица.“
Проговара кроз сузе дјевојка:
„Моји јади немају помоћи;
Далеко је Краљевићу Марко,
За којег се и пјева и прича 50
Свадбарине да укидат' знаде.“
Насмија се Вукашиновићу,
Пак се каза: „Ја сам главом Марко;
Још ми рука није малаксала,
Још ми ђорда није зарђала, 55
Још ми срце бије ка и прије,
Кад сам јадне невјесте спасава
Од Арапа и арапска бјеса.“
Кад то чула Подбиљка дјевојка
Љуби њему стопе и кољена, 60
Па и гриву Шарцу од мегдана,
Говори му гласом одгријаним:

„Ево има данас десет дана,
 Како дође грдан грдовићу,
 Грдан Арап су три црне главе, 65
 Њега двори педесет Арапа,
 Свилен су му шатор разапели
 На Тиморцу, на високом брјегу;
 А какве су на Арапу главе,
 Једном ије, другом главом пије, 70
 Трећом иште невјестице младе,
 Три су данас невјестице младе,
 Једно моја другарица Станка,
 Друго моја другарица Мира,
 И ја Јана, жалосна ми нана! 75
 Станка има заручника Јанка,
 Мира има свога Десимира,
 А ја, Јана, свога Радована;
 Сва тројица пасали су ђорде,

Њима Марко тијо проговара:
 „Пуштај-де ме, Арапијо млада,
 Носим скупе Арапу одкупе, 100
 Кад се вратим и вам' ћу да платим.“
 Па с упути горе по Тиморцу;
 Кад је био на пола Тиморца
 Духну Арап једном својом главом,
 Марко мисли оштар вјетар душе; 105
 Кад је био брјегу на подвршју
 Духну Арап другом својом главом,
 Па одува калпак с Краљевића,
 Њим обрани три Арапа млада.
 Кад је био брјегу на врхунцу 110
 Духну Арап трећом својом гдавом,
 А кад духну трећом својом главом
 Замагли се, јали се запраши,
 Магла сива Тиморац покрива

Порт-Артурска лука.

Да с Арапом мегдан подијеле, 80
 Чим се који Арапу приближи
 Арап духне, јунака одухне,
 Па сад виче: дуже чекат' неће.
 Ето муке, Краљевићу Марко,
 Данас нам се састат' са срамотом, 85
 Или нам се растат' са животом,
 Боље нам се растат' са животом,
 Нег живјети довјек под срамотом.“
 Насмија се Краљевићу Марко:
 „Иди, Јано, иди полагаано, 90
 Пошљи ваша до три заручника,
 Нек приљегну под Тиморцем брјегом,
 Ако мени буде до невоље
 Да се мени у невољи нађу:“
 Па с' упути где је Арап љути. 95
 Сусрело га педесет Арапа,
 Црне слуге дива троглавника,

— Нико не зна шта на брјегу бива. 115
 Мало било, за дуго не било
 Док завика са висина Марко:
 „Амо горе, Јанин Радоване,
 Амо, Јанко, амо Десимире,
 Ја просјекох по полу Арапа, 120
 Преко паса, ал још има гласа,
 Псује, пљује, прети да се свети,
 Очи бечи, а шкргуће зуби,
 Пак ви ход'те, сјеците му главе,
 Да свако своју невјесту заслужи!“ 125
 Како рече Краљевићу Марко,
 Како рече тако се и стече;
 Док падоше Арапове главе
 Побјегоше педесет Арапа —
 Далеко им л'јепа кућа била! 130
 — Мили Боже, да веља весеља!
 Привјенчаше три невјесте младе

Сваку своје милом заручнику:
Станку Јанку, Миру Десимиру,
Л'јепу Јану, њеном Радовану, 135
А Марко је њима кумовао —
Није шала Марка звати кумом!
— — А шта оста на Тиморцу брјегу?
Ту су пали орли љешинари,
Дуго ли су туна благовали, 140
Благовали и кости разњели;
Салт осташе три лубање празне,
Остадоше на Тиморцу бр'јегу —
У њима се и сад гује легу.

Из „Снохватица“ Змаја Јовава Јовановића.

Из Русије.

Немири у Русији.

Радницима и у другијем земљама није баш како би било право и како би они хтјели.

Тако и у Русији треба много шта у том погледу, да се поправи. Они су у Петрограду обуставили били рад у фабрикама, те захтијевали да се законом уреди и поправи њихово стање. Том приликом дошло је до немира у Петрограду, те је војска морала правити реда, па је било и мртвих глава. Послије тога цар је наредио да се састави комисија, у коју ће и радници своје заступнике изабрати. Та комисија ће се састати 3. марта и почети свој посао, па да уреди ту радничку ствар. Због тога је било и у другијем крајевима Русије радничких немира, а има их још и сада гдје гдје. Све то није пробитачно за Русију, кад сад ратује с Јапаном, јер у фабрикама се ради што је и за војску потребно, па ако се и у фабрикама не ради, онда не достаје и онога што треба за војску. Све ове немире потпирују још и непријатељи Русије извана баш због тога што ратује.

Земски Собор.

Земски Собор био је у Русији као народна скупштина, у коју је прије руски народ слао из свију страна Русије своје заступнике, па би се онда с царем савјетовали о државним пословима и законима. Тако се то радило прије својих 200 година, но последице се није састајао, изишао из обичаја, што се каже. Већ је у овом листу било говора о том, како је цар обећао, да ће завести промјене у управи и судству. Руски народ тражи сад, да и он има свога гласа, када се донашају закони, да управа буде народнија,

да министри буду одговорни народним посланицима. У ту сврху имао би се састати овај Земски Собор, да то све претресе и уреди, но цар још никако да се одлучи, да га сазове.

Убијство великог кнеза Сергија.

У Москви погинуо је претпрошле суботе царев стриц велики кнез Сергије. Када се возио из своје палате у купалиште, бацио је један човјек бомбу под његова кола. Бомба се распрела и разнијела сва кола, а кнез је остао на мјесту мртав. Исто је тако погинуо и кочијаш. Оног човјека су ухватили и суд ће му да суди, а кнез је сахрањен у прошли четвртак у московском манастиру Чудову, одакле ће последице бити пренесен у Петроград, и ту сахрањен у гробницу руске царске породице. Говори се, да је за то погинуо, што је био противан, да цар народу даде слободе и да се сазове овај З. Собор.

Пази што радиш.

Освануо баш дан Божића, а нас неколико идући из цркве с јутрења сретосмо гологлава старца.

Један од нас упита: „Ма ко ти то умрије, о Никола!“

„Да умрије“ — рече старац — „не би ми ни за половицу жао било, већ погибе, гдје се ни надао није. Сретна ова млађарија пошла јутроске на јутрење, па пуцају из револвера, канда ће на војску, и у томе пушкарању довати једно зрно и мога Стојана и с црном га земљом састави, јадан ти сам,

баш на дан Бога и Божића“. На то га почесмо даље испитивати, ко га и како га уби, да ли хитимице или с неопрезности; он на то састави обрве, као да се нечем присјети па рече: „Ја не знам ко га уби, прошиша му зрно кроз лијеву руку, па онда с банде на банду и испод десног пазува изађе ван. Идем саде к суду тужити“.

И ми се растадосмо.

Други дан дошла комисија судбена. Почео судац истражитељ преслушавати људе и испитивати како се то догодило. Старом се Николи то испитивање предугачко учинило, па рече суцу: „Оставите Ви то мени, ја ћу мање испитивати, али ја ћу ипак једнога наћи, који ће ову мушку платити главу“. И то рече тако мирно, да је свима неугодно било, гледајући пред собом старијега човјека, гдје не премишљајући много, тако крупну рече ријеч, спремна да сам себи кроји правду, па макар још једна невина душа отишла Богу на истину.

Генерал Стеселъ.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

Упустих се са другијем сељацима у разговор и дознадох, да момци неће да пуцају из револвера са хор-фишецима, већ баш са оловом, а како обично у хрпама иду, а мало пазе један на другога, па се догађају врло често несреће због такве неопрезности, која је кадра и лозу пресјећи, као што је и овај пут било, јер је сиромаш Стојан био једини мушкић у кући Николиној.

* * *

Лијепо је држати се народнијех обичаја, али тако, да тијем никојем никаква зла не чиниш. Кад већ хоћеш да пуцаш на весеље, пуцај без олова, па ти неће комисије судбене никад пред кућу доћи, а кад већ, не дај Боже, дођу, а ти препусти посао њима, да они пронађу што је право, а немој бити сам судија и осветљивац, јер ћеш као судија можда и врло погријешити, а као осветљивац показаћеш се као злочест човјек.

Душанъ Павловичъ.

Не задужуј земље.

Ништа ти, брате, није лакше данас, него пасти у дуг, изгубити кућу и кућиште преко ноћи, као у сну, пак да се пробудиш и у немилој јави видиш, да нигдје ништа немаш. Што прије десетак двадесет година ни слутили нијесмо, данас се већ испунило. Мало су наши сељаци прије десетак двадесет година зајмове гдје узимали. Сваки се помогао из свога господарства. Прихранио је марвинче, или је откинуо од сијена или жита, и тиме је прибавио новаца што му је требало за дацију и ситне кућне потребе.

Мало који је позајмио пар форинти у четири ока од свога најбољег пријатеља. О дивљању новаца из каса, штедионица, није било говора, а што је мјеница није знало њих пет, не у цијелом селу, него у цијелом котару.

Данас је то друкчије. Данас су се подигле свакојаке штедионице, задруге, банке, које дају зајмове, и живу од сељака. Питаћете ме: па зар је то зло? Рећи ћете, па и наши Срби оснивају штедионице и новчане заводе, и веле да је то напредак.

Истина је, напредак је то, лијепе су то ствари кад имамо своје штедионице и банке, јер их и други народу имају, пак зато нијесу гори од Срба, него су још много у свему напреднији и ми се морамо добрано напрегнути, да их достигнемо. Али и то је истина, да мени те све ствари изгледају као устра (бритва) која те може лијепо обријати, али и грдно порезати. Ништа није лакше него отићи са мјеницом или са фунтовнијем изватком у касу. Чисто се сам чудиш, како си без муке и труда добио новаца,

за које би се другда морао мучити и знојити много и много.

Али брате, окрениде лист. Ти и не мислиш да си добио можда 400 круна на руке, а тамо си се обвезао на 500 круна. Не мислиш да си метнуо љагу на своју земљу, да си је интабулирао, да ти изгледа као дјевојка, која је прије неколико дана лијепа и красна била, а данас пукао рђав глас о њој, па је нико не гледа.

Колико пута, ви и сами знате, ваш сусјед такову љагу на своју земљу баца. Не мисли да ће можда његов син и унук зато испаштати, да се не ће моћи ослободити дуга, и да ће можда до бубња доћи.

Ја сам вам напријед споменуо, да има народа који имаду много више својих штедионица и свакојаких банки, новчаних завода. Али вам морам и то рећи, да су се и тамо људи залетјели, задужили своју земљу, тако, да сада нијесу друго, него кметови онијех штедионица, које су им на земљу сјеле, њихова раја. То је зло већ код њих, на примјер у Аустрији, тако далеко дошло, да већ и власт гледа, да се даље не шири, и да се по могућности одстрани.

Лијепо читате и у вашим новинама „Срп. Колу“: „Србине не испуштај земље из шака!“ — а ја ти кажем: Србине не задужуј земље своје, јер ко задужи земљу своју, на путу је да је изгуби.

До другога разговора.

Поникварац.

Руско-јапански рат.

Пред Муқденом.

За ово четрнаест дана било је омањих крешева на свој убојној линији у Манџурији. Један одио руске коњице од преко 10.000 коњаника опет је обишао лијево јапанско крило, узнемиривао Јапанце, извидио распоређење војске њихове, а онда се опет вратио. Руси подижу у свом центруму велике и јаке утврде, а десно крило силно појачавају. У опће Руси се силно спремају, па како је сад попустила зима, држи се, да ће Куропаткин почетком марта почети, да одлучно нападне Јапанце.

Генерал Мишченко.

У пошљедњим бојевима у Манџурији био је рањен јуначки вођа козачки генерал Мишченко. Како се у најновије вријеме јавља, он ће наскоро оздравити и вратити се својим Козацима. Уједно ће бити генерал Мишченко именован корским заповједником због свога јунаштва и заслуга.

Балтијска морнарица.

Трећа руска морнарица отпловила је прије неколико дана из Либаве под заповједништвом

Савјетујте своје рођаке и пријатеље да купују и читају овај лист.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

адмирала Н. И. Небогатова, који важи као један од најбољих адмирала у Русији. Он ће тако за 4 недјеље допловити до острва Мадагаскара, гдје се налази још увијек адмирал Рожественски, а онда ће заједно с адмиралом Фелкерзамом кренути према Јапану.

За „Српско Коло“.

И у овом броју можемо изнијети лијеп број примјера, како се народна господа заузимају за наш лист. Тако је приликом зарука г. Данила Подунавца свршеног богослова са госпођицом Душанком Бузацићевом, кћерком г. Велимира Бузацића пароха у Бучу скупљено К 26:40 као претплата за 11 Срба ратара у Бучу и у Јошанима. Г. Славко Ђурчић трговац у Влињи послао је К 8:40 за 4 скупљена претплатника. Преч. г. Михаило Медаковић парох у Јасеновцу послао је претплату опет за 11 претплатника, тако да је у свему досад скупио 43 претплатника нашем листу. Уважени Србин трговац из Огулина г. Симо Гомирац приликом свог боравка у Загребу предао је управи нашег листа К 24 као претплату за 10 претплатника. Угледни грађанин осјечки и велепосједник г. Васа Муачевић послао је управи нашој К 24 као претплату за 10 Срба ратара из Даља, Белог Брда, Чепина, Тења, Трпиње, Будимаца и Боботе. Србин Глишо Вучковић из Бобара скупио је 5 претплатника „Српском Колу“. И остали Срби ратари требају такође да се тако заузимају за свој лист. Даље је г. Михаило Шена трговац из Перне по трећи пут послао К 9:60 ка годишњу претплату за 4 скупљена претплатника. Преч. г. Михаило Стопић парох у Уљанику послао је нашој управи К 1:20 као претплату за 10 скупљених претплатника, па пише још: „Ово сам засад скупио, а надам се, да ћу још толико скупити, јер ми је њих још шеснаест обећало, само сад нијесу имали новаца. Кад и од њих новце добијем, одмах ћу Вам послати и имена њихова јавити, јер нијесам рад да добивају лист на вересију“. Г. Ђорђе Јагнић трговац из Пакраца послао је К 19:20 за 8 претплатника. Свршени правник г. Јован Стевановић из Ораховрце послао је управи нашој К 21:60 за 10 скупљених претплатника. Уједно је писао лијепо писмо нашем уредништву, у ком разлаже, како у његовом мјесту Срби ратари радо читају „Српско Коло“ и једва чекају да добију нови број, па препоручује сваком народном пријатељу, да се заузимају за „Српско Коло“ и шире га међу нашим свијетом, међу Срима ратарима. Српски родољуб, уважени и угледни грађанин и трговац биоградски Љуба Крсмановић по други пут ево прилаже „Српском Колу“ по К 50. Г. Станко Пиштелић из Слатине послао је даље К 9, које су приложили пријатељи у мјесто вијенца на одар покојне Емилије Твртковић у Слатини.

Шта се збива у нас и у свијету.

Поузданична скупштина српске самосталне странке одржана је у Борови на Сретеније 2. (15.) фебруара. На скупштини је било преко 100 људи, све самих изборника. Скупштину је отворио као сазивач преч. г. Вељко Лукић парох у Борови, а говорили су: о уставним правима и финансијској самосталности г. Вељко Лукић, о српским захтјевима г. Ђорђе Марковић, парох из Клице, а г. Светозар Прибићевић главни уредник „Н.

Србобрана“ о политичком положају и односима српске самосталне странке према осталим странкама пред нове изборе у Хрватској и Славонији, као и о нашим одношајима према Мађарима. Г. Прибићевић је казао, да наша влада и саборска већина нема снаге да се одупре Мађарима, па ови раде, како је њима све у прилог. Због тога треба да одлучно ступимо у опозицију према нашој влади и да се боримо за сва своја права законитим путем. То се не да постићи крупним ријечима него смишљеним радом у народу, обавјештавајући га, како ће то све постићи. Досад су избори за владу повољно испадали не само због тога што се нијесмо и сами бринули и борили, него и због несретног раздора између Срба и Хрвата. Данас је већ боље. Између Срба и Хрвата настали су бољи одношаји, те је српска самостална странка спремна, да се споразумије у изборној борби са хрватским странкама, које признавају српско име и наше захтјеве. Када дође до избора, онда ондје гдје су Срби у мањини, али ипак одлучују, не треба ником да се обећавају Срби бирачи, док српска самостална странка не одреди, како ће се држати код избора.

Осуђен нотарски предстојник. Јављено је у „Новом Србобрану“, како је кот. предстојник у Војнићу Милан Босанац 13. јануара код расправе Маце Узелчевој стгао с главе повезачу, бацио је о земљу, пљунуо на њу и згазио је. Маца је тужила Милана Босанца ради увреде поштења кр. кот. суду у Крњаку и суд га је 22. ов. мј. осудио на један дан затвора односно 20 круна глобе. Обје су странке уложиле призив против изречене осуде.

Вриједно је споменути и то, да је Босанац у овој парници послао на прво рочиште опуномоћеног пандура Новаковића, који је у име Босанчево изјавио, да је тужба Маце Узелчеве потпуно неистинита, јер да се Босанац пригодом расправе против Маце није њезине повезаче нити дотакнуо. Исти тај пандур је нуђао и присегу на то, јер је и сам том дјелу Босанчевом присуствовао. Када Маца потеже свједоке из самог уреда кот. области, нађе се Босанац на невољи и посла на друго рочиште очитовање, којим признаје, да је Маце скинуо с главе повезачу, ни не мислећи на то, да је пандур Новаковић у доказ истине прве изјаве саму присегу нуђао.

На расправи 22. ов. мј. доказано је и то, да је овај исти пандур Новаковић одговарао свједоке, да против предстојника не свједоче. Све је ово наведено у записнику.

Сваком је своје поштење свето, па тако и овој Српкињи. Овај примјер треба, да поучи и остале Србе ратаре, да се не дају вријеђати ни од кога, јер смо ми сви једнаки пред судом и законом.

Различне вијести.

Неће Барања да буде последња — ни Срби Барањци. Ово дана основана је и од суда потврђена српска земљорадничка задруга у Барању-Бану. У управном од-

бору задругином су ови: Милан Винковић, уједно и председник; Танасија Страјнић, уједно заменик председника, те Роман Станковић. Пословођа је Милован Бошњак. Прва задруга у Барањи поникла је у Кишфалуби. За њом беху основане српске земљорадничке задруге у Качвали, па у Барања-Моноштору, а ево сада се основа у Барања-Бању, а у најкраћем времену основаће се српска земљорадничка задруга и у Бремену — опет српском месту у Барањи.

Но шта је са другим барањским местима? Где су српске земљорадничке задруге у Дарди, Херцег-Сулшошу, Мухачу, Дуна-Сечују, Болману, Маџар-Боји, Српском Титошу, Илочцу, Почи, Ланчугу, Литоби Шароку, Липови, Мајишу, Великом Будмиру, Борјату, Шумберку, Батосеку и т. д. и т. д.? Зар тамо не прети Србима Барањцима опасност никаква? Зар за њих не би добро било, да се што пре нађу окупљени у својим задругама, да помоћу њих узмогну одолети сваком злу и напасти? Заиста би им требале, а ми се и надамо, да ће и та српска места што пре до својих задруга доћи. И у наведенима српским барањским местима, у којима данас задруге раде и делују лепо, мислило се некад, да се не може. Но прави се људи тргоше, подухватише и основаше их. Е па дај Боже, да по примеру њиховом и остала српска места у Барањи пођу.

Слике генерала Стесеља и Порт-Артура. Јуначки бранилац Порт-Артура, генерал Стесељ, вратио се у Русију, те је сад у Петрограду. Поводом тијем доносимо слику његову и слику Порт-Артура, који је он тако дуго и тако јуначки бранио. Одсад ћемо увијек доносити коју слику у „Српском Колу“ било из рата било иначе коју другу. Но како је донашање слика скопчано с великим трошковима, то треба и наши претплатници, који нијесу обновили претплате, да то што прије учине, да им не морамо обустављати листа, а иначе остали пријатељи овог листа, треба да се заузимљу за скупљање претплатника, како бисмо могли све те трошкове покрити.

Србин рањен на манџурском бојишту. У боју код Сандепу у Манџурији борио се и Србин Сретен П. Борисављевић поручник у руској војсци. Он је син пок. Пере Борисављевића српског генералштабног пуковника. И ако је био рањен, он је и даље остао у бојном реду, све док се бој није свршио.

Црногорац се вратио с манџурског бојишта. Марко М. Шпадијер Црногорац, поручник у 35. источно-сибирском стрељачком пуку допутовао је недавно из Источне Азије у Биоград. У Манџурији борио се он храбро у свима главним бојевима, а сад се враћа кући на четворо-мјесечни допуст, да се опорави. Сад му је 31 година, а груди су му накићене различитим руским орденима за храброст.

Племенито дјело. У Милићима у Босни притисла је била народ љута невоља, јер му је понестало и жита и крме. Но тамошња српско-православна црквеношколска опћина прискочила је народу у помоћ за времена. Прикупила је око 2000 круна свога новца,

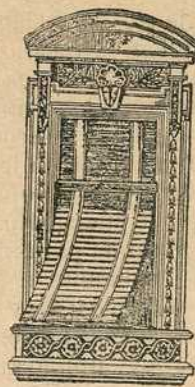
који је био на каматама код zgodнијих људи, па то подијелила сиромашним сељацима за жито и крму, а да врате тај новац, кад им буде најзгодније и најлакше. Ово је збиља лијеп примјер, на који треба да се угледају и остале имућније српске црквене опћине, па да прискоче у помоћ народу, где завлада овака невоља.

Американски кукуруз на Ријеци. Из Америке стиже на Ријеку половином марта парним бродом „Ерос“ 14.000 метричких цена кукуруза за ријечке трговине. Још у току овог мјесеца стићи ће из Америке још 4 брода са кукурузом на Ријеку.

Претплатницима „Српског Кола“ у Великој Кикинди. Велика Кикинда је једно од српских мјеста, које има понајвише претплатника „Српског Кола“. Док је у Кикинди био г. Љубомир Лотић он се бринуо за скупљање претплате. Сада је он у Темишвару, па молимо претплатнике у Великој Кикинди, да нам се, који би био вољан од њих јави, коме бисмо послали списак претплатника, да може покупити претплату од оних, који нијесу обновили још претплате.

Непознатим дописницима. Уредништву нашем стижу дописи, који нијесу потписани пуним именом и презименом. Јављамо свима, да се на оваке безимене дописе не може и не ћемо обазирати.

На знање. Многи нови претплатници траже 1. и 2. број „Српског Кола“, мислећи, да им није послат из непажње. Но то не стоји, јер немамо више тијех бројева, и ако смо штампали те бројеве у 4000 примјерака. Јавило се у пошљедње вријеме већи број претплатника, па су бројеви сви разаслати.

Фабрика
жалузија,
ролета,
дрвених
и жељезних
завојних
напака

Г. СКРБИЋ

Илица 40. — ЗАГРЕБ — Илица 40.

препоручује своје

признато солидне, тачне и јефтине

фабрикате

Ценовници бадава и франко.

604. 5—24.